

V. A DE ZANDMIER VAN MAURETANIË

Uit de Paris Match van 5 jul 2001

(door Rudolf van Hengel op vakantie gelezen in de wachtkamer van een huisarts)

In de Sahara komen gebieden voor waar het midden op de dag meer dan 70°C is. Geen gebied waar je nog enig dierlijk leven zou verwachten. Toch blijkt dat dit stukje natuur nog allerlei leven huisvest. Eén daarvan is de zandmier, althans in het Frans fourmi de sable geheten (*Cataglyphis bombycina*). Deze mier kan in het extreme Sahara-klimaat overleven dankzij een dichte pubescentie, die het lichaam bedekt met een zilverachtige zijdeglaans. Hierdoor wordt een groot deel van de zonnestralen weerkaatst en neemt de mier betrekkelijk weinig warmte op.

Voorts staat de mier zeer hoog op de poten vergeleken met onze mieren (3 mm boven de grond), zodat ook minder warmte wordt opgenomen van de hete bodem.

Desondanks moet ook *C. bombycina* slechts kort buiten het nest verblijven om niet te bezwijken aan de hitte. Daarom loopt hij zeer snel, circa 1 meter per seconde, tijdens zijn zoektocht naar prooi. Hij doet dit niet op koele momenten, als de prooidieren ook actief zijn, maar juist als het erg warm is, bij een temperatuur van 46,5 - 53,6°C. Het voordeel hiervan is dat prooidieren die niet tijdig beschutting hebben gevonden dan versuft buiten liggen en zonder noemenswaardige weerstand door *C. bombycina* gevangen kunnen worden. Deze moet echter niet langer dan 11 minuten buiten het nest blijven om zelf niet te bezwijken aan de hitte.

Wie denkt dat deze mier geen vijanden heeft te duchten in de onherbergzame Sahara heeft het mis. De hagedis *Acanthodactylus* jaagt op de mieren, maar kan bij 46,5°C slechts 3 minuten buiten zijn hol blijven wil hij uitdroging voorkomen. Bij deze temperatuur kunnen ze elkaar dus net tegenkomen.

Verder leeft er een klein wespje in het nest van de mieren, dat profiteert van de door de mieren binnengesleepte prooidieren. Het diertje helpt zelfs mee om verdwaalde mieren terug te brengen naar het nest. Ze legt haar eitjes ook in het mierennest.

Het nest zit ongeveer 50 cm diep in de grond en telt 600 à 700 werksters. Het wordt bewaakt door soldaten met kaken van wel 5 mm lang ! Tegen welke vijand de soldaten zulke enorme kaken nodig hebben is onbekend.